

Sygn. akt III UK 22/19

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania M. Sp. z o.o. w Z.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.
z udziałem (...) o ubezpieczenie społeczne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13
lutego 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 1 lutego 2019 r., sygn. akt III AUa(...),

**odrzuca skargę kasacyjną i zasądza od strony skarżącej "M."
Sp. z o.o. w Z. na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 900
(dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z dnia 1 lutego 2018 r. oddalił apelację odwołującą się M. Spółki z
ograniczoną odpowiedzialnością w Z. od wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 12
czerwca 2017 r. oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w W. z dnia 25 listopada 2013 r. w przedmiocie ustalenia, że
jako pracodawca: (...) jest płatnikiem składek na ich obowiązkowe ubezpieczenia
emerytalne i rentowe, wypadkowe i chorobowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne,
na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres
od dnia 1 maja do dnia 30 czerwca 2012 r.

Wobec wymienionych pracowników spółka M. otrzymała od R. Spółki z o.o. ofertę ich przejęcia, po czym mieli oni pozostać w dotychczasowym miejscu świadczenia pracy i wykonywać nadal te same czynności na rzecz dotychczasowego pracodawcy - spółki M.. W dniu 1 maja 2012 r. wymienione spółki zawarły umowę na okres 3 lat, w której określiły zakres usług wykonywanych przez R. na rzecz M., a w ramach tej umowy R. zobowiązała się do oddelegowania do M. pracowników przejętych od niej, zobowiązanych do wykonywania pracy i stosowania się do merytorycznych wskazówek osób wyznaczonych przez M.. Żadna z tych spółek nie odprowadzała składek na ubezpieczenia społeczne tych pracowników. W taki sposób doszło do pozornego przejścia pracowników do spółki R. , a zatem płatnikiem składek był nieprzerwanie ich rzeczywisty pracodawca, tj. spółka M., którą obciążają zaległości składowe.

W skardze kasacyjnej odwołująca się spółka zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik sprawy: art. 379 pkt 2 w związku z art. 477¹¹, art. 177 § 1 pkt 3, art. 356 § 1 oraz art. 232, 233 § 1 i 328 § 2 w związku z art. 391 oraz 378 § 1 i art. 382 k.p.c., oraz materialnoprawny art. 23¹ k.p. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca sformułowała zagadnienia, 1/ „czy zasada ekonomii procesowej ma pierwszeństwo przed zasadą prawdy materialnej” oraz 2/ „czy Sąd II instancji obowiązany jest rozważyć i omówić w uzasadnieniu swojego wyroku wszystkie zarzuty apelacji odnoszące się do ustaleń faktycznych, w sytuacji gdy podziela ustalenia dokonane przez sąd I instancji - w związku z tym - czy wynikający z art. 378 § 1 KPC nakaz rozważenia zarzutów apelacji, nie pociąga za sobą obowiązku przeprowadzenia przez Sąd II instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, której podstawy powinny zostać ujawnione w uzasadnieniu wyroku”. Wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz o orzeczenie o kosztach procesu z uwzględnieniem kosztów dotychczasowego postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o odmowę przyjęcia skargi i zasądzenie „od powoda na rzecz pozwanego” kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiot zaskarżonej decyzji kwalifikuje niniejszą sprawę jako sprawę o podstawę wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenia społeczne, która nie była sprawą o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty lub o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, w której skarga kasacyjna przysługiwałaby bez względu na wartość przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c.). Wniesiona skarga byłaby przedmiotowo dopuszczalna tylko wówczas, gdyby wartość przedmiotu zaskarżenia nie była niższa od dziesięciu tysięcy złotych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 października 2004 r., I UZ 35/04, OSNP 2005 nr 7, poz. 101; z dnia 9 października 2002 r., II UZ 94/02, OSNP 2004 nr 6, poz. 107; z dnia 13 czerwca 2013 r., I UZ 12/13, niepublikowane i z dnia 12 stycznia 2016 r., II UZ 37/15, niepublikowane; z dnia 16 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, niepublikowane; z dnia 20 września 2017 r., I UK 342/16 niepublikowane i z dnia 2 października 2018 r., I UZ 32/18, niepublikowane). Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do zweryfikowania podstaw wymiaru składek ubezpieczeniowych i poboru składki na ubezpieczenia społeczne pracowników. W przedmiotowej sprawie, w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych skierował żądanie zapłaty do płatnika składek, nie było sporu o objęcie ubezpieczeniem społecznym. Warto też wskazać, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46) wyjaśnił, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej). W takiej wykładni, w stosunku do zainteresowanych płatnikiem składek jest skarżący (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), ponieważ art. 8 ust. 2a tej ustawy rozszerzył pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z podmiotem trzecim, jeżeli w jej ramach zainteresowani świadczyli pracę na rzecz skarżącego. Pogląd ten znalazł potwierdzenie w licznych późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego (por. wyroki: z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z dnia 18

października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117).

Według ogólnych reguł obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, pracownicy lub osoby mające taki status ze względu na osobiste wykonywanie określonego rodzaju pracy w warunkach podporządkowania pracodawcy, wykonywania pracy na rzecz i ryzyko pracodawcy oraz odpłatności pracy (art. 22 § 1 k.p. oraz art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.), podlegają pracowniczym ubezpieczeniom społecznym ze względu na świadczenie pracy na rzecz skarżącego pracodawcy. Samo pozorne wykonywanie pracy na rzecz spółki R. przez zainteresowanych nie wpływało na podleganie zainteresowanych pracowniczym ubezpieczeniom społecznym u skarżącej, która współuczestniczyła w procederze obniżenia kosztów własnej działalności gospodarczej o należne składki na te ubezpieczenia.

Równocześnie i przede wszystkim, respektując zasadę, że w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne - wartość przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.; por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., OSNP 2014 nr 12, poz. 168), należało zważyć, że w przedmiotowej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia została określona w łącznej kwocie 8.151,21 zł, co sprawiało, że zaskarżenie liczone osobno do każdego z zainteresowanych (k. 658 a.s.) było oczywiście niższe od dziesięciu tysięcy złotych, przeto wniesiona skarga była przedmiotowo niedopuszczalna. W konsekwencji Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., zasadzając należne pozwanemu organowi rentowemu koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym w zgodzie z art. 98 k.p.c.